

Макушева С.П.,

студентка 3 курсу факультету педагогіки та психології, Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського;

Науковий керівник: Опанасенко Л.А.

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського,
м.Миколаїв

ВПЛИВ КУЛЬТУРИ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ НА ФОРМУВАННЯ ПІДЛІТКІВ

Інтернет являє собою потужну всесвітню комп'ютерну мережу, що об'єднує безліч локальних мереж і окремих комп'ютерів, це особливе комунікативне середовище сучасної молоді, яке стало невід'ємною частиною її життя. Інтернет-простір надає підростаючому поколінню особливі можливості: дозволяє швидко знаходити необхідну інформацію та обробляти її, спілкуватися на відстані з друзями у зручний час, знайомитись з новими людьми, слухати улюблену музику, читати найрізноманітніші книги, дивитися кінофільми, слідкувати за новинами, віртуально подорожувати у просторі та у часі і т.д. Особливо приваблює Інтернет-простір сучасних підлітків, які з неабияким інтересом «поринають» у віртуальний світ, не помічаючи плин годин [2].

Питання впливу Інтернет-простору на формування підлітків досліджує низка сучасних вчених, серед яких варто відзначити праці Ю. Бабаєвої, О. Войскунського, О. Смилової, І. Шевченко. Дослідники зазначають, що перебуваючи у віртуальному світі та вивчаючи інформацію, яка розміщена в ньому, у підлітка формується система цінностей, яка визначає виняткове ставлення до певних дій, вчинків, явищ як віртуального, так і реального життя; визначає його поведінку та майбутню соціальну діяльність. Ця проблема сьогодні постає особливо гостро і потребує ґрунтовних наукових досліджень.

Психологи зазначають, що підлітковий вік – складний період формування особистості, що поділяється на два періоди: молодший (11-14 років) та старший (15-18 років). Якщо молодший підлітковий вік характеризується пізнанням власного внутрішнього світу «Я», особливостей функціонування та розвитку організму, то старший вирізняється гострою потребою визнання та прийняття однолітками й оточенням. У цьому віці для підлітків провідною діяльністю виступає спілкування з ровесниками [4].

З розвитком Інтернет-технологій діти підліткового віку усе частіше і в значно більшому обсязі почали замінювати реальне спілкування на його віртуальну форму. Інтернет-простір став особливим майданчиком для розгортання парасоціальних стосунків [5]. У ньому підлітки ховаються від реального світу, набувають нехарактерних для них рис, живуть подвійним

життям (досить часто віртуально сміливі та активні діти у житті поза Інтернетом мають зовсім протилежні характеристики). Завдяки соціальним мережам, чатам, форумам, ресурсам ютубу підліток стає комунікативно розкутим, оскільки:

1) ілюзія анонімності спонукає підлітка до відвертих та неконтрольованих висловлювань під час спілкування, розміщення особистої інформації про себе, близьких, знайомих;

2) ілюзія вседозволеності вселяє підлітку відчуття безкарності за власні вчинки та коментарі, навіть якщо вони дуже образливі чи безпідставні;

3) доступність соціальних контактів для спілкування дозволяє дитині вибирати співрозмовника та форму спілкування, розпочинати бесіду зненацька і так само раптово припиняти її;

4) ілюзія насиченості життя формує у підлітка відчуття активності: позитивне сприйняття віртуальними співрозмовниками інформації, що була розміщена, лайки на фотоматеріалах та коментарях викликають особливі емоції, проте не завжди призводять до позитивних змін у поведінці у реальній ситуації спілкування;

5) Інтернет створює ілюзорну цінність віртуального спілкування, витісняючи живу розмову чи звичний телефонний дзвінок.

Культурне багатство Інтернет-простору – неоціненний ресурс для задоволення пізнавальних потреб підлітків, що сприяє розширенню світогляду, їх інформаційній соціалізації. Діти означеної вікової категорії щодня знаходять в мережі такі важливі для них відповіді як на конкретні питання, що їх хвилюють чи цікавлять, так і на загальні питання, які прагнуть пізнати глибше. Інформаційний масив Інтернету вражає розмаїттям думок, поглядів і переконань, які соціально незрілий підліток не завжди здатен критично сприйняти, обрати для себе науково обґрунтовану інформацію, а не «фейки», якими наповнений віртуальний світ. В результаті засвоєння «спотворених» культурних орієнтирів, що продукуються на сторінках Інтернет-простору, у підлітка деформується сприйняття світу, змінюються встановлені пріоритети, частково або повністю стираються цінності. За таких умов Інтернет-простір, продукує неприйнятну свободу у виборі дій, відсутність контролю спочатку у віртуальній, а потім і в реальній поведінці дитини [1].

Не можна не зважати і на такі негативні впливи Інтернет-простору як функціонування у віртуальному світі спільнот, що негативно впливають на психічний стан підлітка, його настрій, провокуючи негативні вчинки («Синій кит»); парасоціальне спілкування ще більше ускладнює реальну взаємодію з однолітками, знижуючи і спрощуючи рівень грамотності, видозмінюючи моральні норми; захоплення Інтернетом може призвести до розвитку специфічної залежності, до втрати освітніх орієнтирів, бажання навчатися, розвиватися в улюблених видах діяльності, і загалом може призвести до

особистісної деградації. Тривала робота в Інтернеті негативно позначається на багатьох функціях дитячого організму: вищої нервової діяльності, ендокринної, імунної та репродуктивної системах, на кістково-м'язовому апараті підлітка [3].

Підсумовуючи, зауважимо на той факт, що Інтернет-простір наразі виступає невід'ємною частиною життя сучасного підлітка, задовольняючи його потреби у спілкуванні, у навчанні та відпочинку. Вплив культури Інтернет-простору на формування дитини підліткового віку визначається низкою потреб, які вона задовольняє повсякденно, у зв'язку з чим варто зауважити на поліфункціональні ресурсні можливості Інтернету. У будь-якому разі, яким би не був корисним і культурно багатим віртуальний світ, важливо щоб для підлітка він не став заміною реального життя.

Список використаних джерел:

1. Білоусова Л.І. Компоненти етики спілкування підлітків у мережі Інтернет / Л.І. Білоусова, О.О. Колесник // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – 2014. – Вип. 34. – С. 35-38.
2. Галаян Ю.В. Исследование влияния социальных сетей на формирование личности подростка / Ю.В. Галаян // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 11. – С. 3971–3975.
3. Солдатова Г.В., Зотова Е.Ю. Пойманные одной сетью: социально-психологическое исследование представлений детей и взрослых об Интернете / Г.В. Солдатова, Е.Ю. Зотова, А.И. Чекалина, О.С. Гостимская. – М., 2011. – 176 с.
4. Столбов Д.В. Особливості Інтернет-діяльності сучасного підлітка / Д.В. Столбов // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер: Педагогіка. – 2014. – №1. – С. 327-331.
5. Цесарська Г. Роздуми про користь та шкоду комп'ютерної павутини / Г. Цесарська // Бібліотека. – 2002. – № 5. – С. 36-37.
6. Шумских Т.Ю., Гладских Н.А., Буданова М.В. Влияние сети Интернет на процессы социальной адаптации школьников и студентов / Т.Ю. Шумских, Н.А. Гладских, М.В. Буданова // Центральный научный вестник. – 2017. – Т. 2, № 9 (26). – С. 3–6.